

TIEDOTE 16.12.2020

Harjavalta-Hiittenharju-Järilävuori-Kooma-Ristola harjujakson vesitilanteen selvittäminen

ELY-keskus ja Etelä-Satakunnan alueen kunnat ja vedenottajat käynnistivät hankkeen harjujakson vesitilanteen selvittämiseksi. Hankkeessa selvitetään pohjaveden pinnankorkeuden laskun syitä ja seurauksia alueella. Tavoitteena on löytää keinot tilanteen parantamiseksi.

Harjavallan ja Köyliönjärven välissä sijaitsee yhtenäinen harju, jolle sijoittuu kaksi suurta 1. luokan vedenhankintaa varten tärkeää pohjavesialuetta. Pohjavesialueilla on seurattu pohjaveden pinnankorkeutta 1970-luvulta lähtien ja tarkkailun perusteella pinnankorkeus on laskenut harjujaksolla 1–3 metriä. Pohjaveden pinnankorkeuden lisäksi laskeneet ovat myös alueen järvet Piikajärvi, Ilmiinjärvi ja Pitkäjärvi.

Vedenpinnan lasku vaikeuttaa paitsi vedenottoa, se myös heikentää alueen lampien ja järvien virkistyskäyttöä ja niiden veden laatua. Pinnankorkeuden laskun syistä ei ole varmuutta, mutta vuosina 2018–2019 tehtyjen alustavien selvitysten perusteella on saatu viitteitä, että pohjavesialueilta pohjavesi virtaa ja purkautuu niiden harjun reunoilla sijaitseville ojitetuille alueille.

Harjun liepeillä sijaitsevat maa- ja metsätalousvaltaiset alueet ovat pääasiassa ojitettuja ja niitä omistavat suurelta osin yksityiset maanomistajat. Ojitusten tarkoituksena on luonnollisesti ollut kuivattaa liian kosteita maaperää sopivaksi maanviljelyä tai metsänkasvua varten. Ojitusten ja perattujen valtaojien avulla vesi on johdettu Kokemäenjokeen, Köyliönjärveen ja Köyliönjokeen. Harjavallan ja Köyliönjärven välisellä harjualueella ei ole aikaisemmin selvitetty ojitusten vaikutusta.

On havaittu, että ojitusten alapuolisissa vesistöissä ilmenee ääri-ilmiöiden voimistumista eli tulvat ovat voimakkaampia ja kuivuuskaudet pitkäaikaisempia. Tulvia aiheuttaa sade- ja sulamisveden nopeampi huuhtoutuminen laskuosiin aikaisempaa suuremmalta alueelta. Nopeasti uumiin kertyvä vesi nostaa nopeasti vedenpintaa ja niissä aikaisempaa voimakkaammin virtaava vesi aiheuttaa eroosion kasvua. Tämä huuhtoo mukaansa maaperän ravinteita ja aiheuttaa alapuolisten vesistöjen rehevöitymistä. Luonnontilaiset kosteikkoalueet pidättävät vettä tulvahuippujen aikana ja niistä vesi purkautuu alapuolisiin vesistöihin pidemmän ajan kuluessa, jolloin kuivinakin aikoina vettä riittää lasku-uomissa. Kuivempina kausina ojitusten vaikutuksesta maaperään ei jää vettä, jolloin uomat kuivuvat pidempiaikaisesti ja laajemmalla alueella. Näistä seuraavat kuivuus ja rehevyyden lisääntyminen heikentävät vesistöjen kalatalous- ja virkistysarvoa. Harjualueen ydinvyöhykkeessä sijaitsevat kunnalliset vedenottamot perustuvat harjujaksolle vuotuisesti muodostuvien pohjavesivarojen hyödyntämiseen. Vedenotto vaikuttaa paikallisesti pohjaveden pinnankorkeuteen ja pohjavesialueen reunoilta purkautuviin pohjavesimääriin. Yhdyskuntien vedenhankinta on näin riippuvainen alueen vesitaseista.

Harjualueen vesilaitokset päättivät yhdessä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ja Pyhäjärvi-instituutin kanssa käynnistää projektin, jolla selvitetään alueen pitkäaikaisen vedenpintojen laskun syyt ja haetaan ratkaisukeinoja pohjaveden pinnankorkeuden alentumisen kääntämiseksi nousuun. Ennallistamismenetelminä voivat olla esimerkiksi veden pidätyskyvyn parantaminen ja ojitettujen soiden ennallistaminen.

Selvitystyö tehdään vaiheittain ja projektin ensimmäisessä vaiheessa kerätään tietoa Köyliönjärven ja Harjavallan välille sijoittuvien pohjavesialueiden vesitilanteesta. Sen selvittämiseksi parannetaan pohjavesialueilla sijaitsevaa pohjavesiputkiverkostoa sekä asennetaan pohjaveden purkautumisalueilla sijaitseviin ojiin ja uumiin virtaamamittauspatoja. Alueen maanomistajat ovat suhtautuneet hankkeeseen hyvin positiivisesti ja mittauspisteiden sijoitustyö on käynnissä.

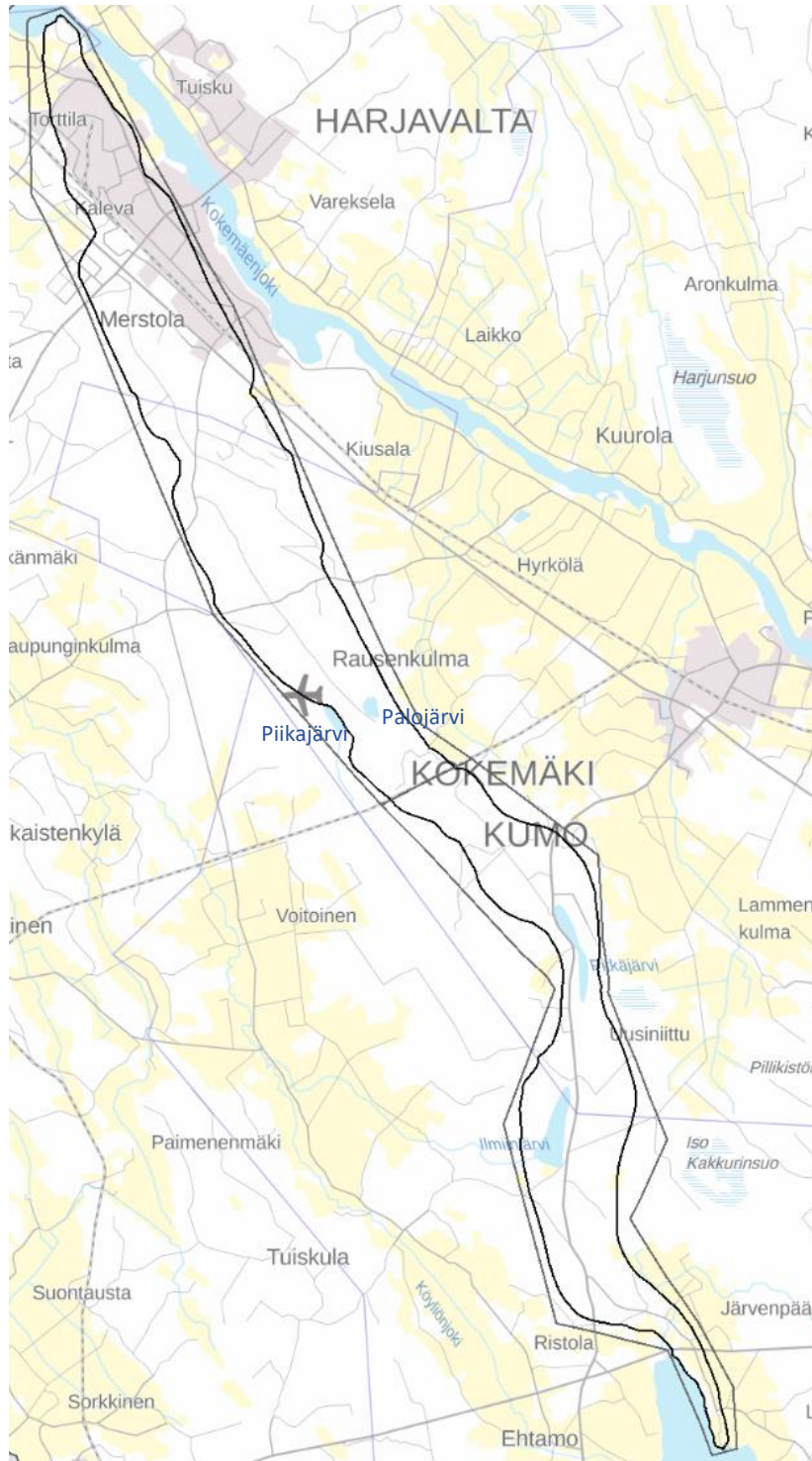
Lisätietoja hankkeesta antavat

Petri Reijonen, Suomen Pohjavesiteknikka Oy
p. 041 517 6500
petri.reijonen@pohjavesi.fi

Teemu Peltonen, Kokemäen Vesihuolto Oy
p. 040 488 6205
teemu.peltonen@kokemaki.fi

Teija Kirkkala, Pyhäjärvi-instituutti
p. 050 343 0432
teija.kirkkala@pji.fi

Jyrki Lammila, Varsinais-Suomen ELY-keskus
p. +358 295 022 890
jyrki.lammila@ely-keskus.fi

Kuva: Pohjavesialueet harjujaksolla. Kartta: Maanmittauslaitos. Pohjavesialuerajat: SYKE/ELY-keskukset